

Handläggare
Malin Myrin
Telefon: 08-50831951**Till**
Kulturnämnden
2025-01-21

Motion om att om att bygga upp klocktornet i Hagastaden (KS 2024/691)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar svaret på skrivelsen till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Dennis Wedin (M) har i en motion till kommunfullmäktige förslagit att klocktornet, som utgjort en del av den nu rivna stationsmiljön i Norra stationsområdet, ska återuppbyggas. Motionären föreslår att berörda nämnder får i uppdrag peka ut en placering i Norra Stationsparken. Vidare föreslås att klocktornets återuppbyggnad finansieras inom budgetramen för Hagastadenexploateringen.

Kulturförvaltningen har inga invändningar mot uppförandet av ett klocktorn i Norra Stationsparken, förutsatt att det framgår att det handlar om ett nybyggt klocktorn, om än byggt utifrån ritningar av det rivna tornet och med tegel från det rivna tornet.

Kulturförvaltningen ser dock inte något syfte med ett sådant projekt ur kulturmiljösynpunkt – en återuppbyggnad enligt förslaget innebär inte ett bevarande.

Ärendet

Kulturnämnden har av kommunstyrelsen ombetts att svara på remiss angående en motion om återuppbyggnad av det klocktorn som utgjort en del av den nu rivna stationsmiljön i Norra Stationsområdet.

Motionen uppmärksammar att politiken, i samband med rivningen av stationsmiljön 2014, gav besked om att klocktornet skulle återuppbyggas nära dess ursprungliga plats. Vidare gavs besked om att staden skulle ansvara för att återuppbyggnaden sker samt att kostnaden för återuppbyggnaden, närmare 12 miljoner kronor, skulle tas inom ramen för Hagastadsexploateringen. Tegelstenarna

från det rivna tornet har i detta syfte sparats och finns idag magasinerade.

Motionen påtalar att det i detaljplanen anges att ”klocktornet bör bevaras på lämplig plats inom planområdet”. Motionen menar att något annat besked än att klocktornet ska återbyggas i enlighet med denna inriktning hittills inte har lämnats av politiken. Vidare menar motionen att arbetet med att hitta en lämplig plats för tornet samt en plan för återuppbyggnaden inte tycks vara prioriterat. Motionen uttrycker därför en oro för att den politiska viljan för en återuppbyggnad nu inte längre finns.

Motionen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att uppdra till berörda nämnder att peka ut en konkret placering i Norra Stationsparken för återuppbyggnad av klocktornet och därefter genomföra återuppbyggnaden inom budgetramen för Hagastaden-exploateringen.

Remisstiden sträcker sig till den 14 februari 2025.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Museer och konst, enheten Stadsmuseet kulturmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kulturförvaltningen, genom Stadsmuseet, har under detaljplaneskedet (Vasastaden 1:16) förordat ett bevarande av den nu rivna bebyggelsemiljön i Norra Station på ursprunglig plats. Kulturförvaltningen påtalade att byggnaderna utgjorde de sista kvarvarande spåren av Norra stationsområdets funktion som järnvägsstation samt vidare att miljön har ett högt kulturhistoriskt värde genom sin förmåga att illustrera en viktig del av Stockholms järnvägshistoria (Dnr. 4.1/2765/2009, S-DP 2009-02013-54).

Den rivna bebyggelsen innefattade en expeditionsbyggnad för avgående gods med klocktorn (byggnaden kallades därför ”Klockhuset”), en expeditionsbyggnad för inkommande gods samt flera godsmagasin. Miljön inventerades av Stadsmuseet 1995 och bedömdes ha stora kulturhistoriska värden. Bebyggelsen markerades med grönt på stadens kulturhistoriska klassificeringskarta vilket betyder att miljön är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. I samband med rivningen av byggnaderna genomförde Stadsmuseet en rivningsdokumentation.

Norra Station år 1924. Expeditionsbyggnaden för avgående gods "Klockhuset" längst bort, godsmagasin och expeditionsbyggnaden för inkommande god i förgrunden. Fotograf okänd.

Klockhuset med klocktornet, fotograferat i samband med rivningsdokumentationen. Foto Johan Stigholt. SSMDIG024252.

Kulturförvaltningen har inga invändningar mot uppförandet av ett klocktorn i Norra Stationsparken med utgångspunkt från ritningar av det rivna tornet samt med byggmaterial, det vill säga tegel, från det rivna tornet. Detta förutsätter att det på ett tydligt sätt framgår att det handlar om ett nybyggt klocktorn och en ny placering.

Kulturförvaltningen ser dock inte något syfte med ett sådant projekt ur kulturmiljösynpunkt. En uppbyggnad av klocktornet enligt förslaget innebär inte något bevarande i kulturhistorisk mening. I och med rivningen av expeditionsbyggnaderna och godsmagasinen har de materiella spåren av stationsområdet gått förlorad och med det berättelsen om platsen.

Förslaget innebär att en detalj från den rivna järnvägsmiljön, klocktornet, byggs upp på en ny plats i ett nytt sammanhang. Tornet skulle på detta sätt eventuellt kunna fungera som en ingång till berättelsen om den tidigare järnvägsmiljön på platsen genom att väcka nyfikenhet.

Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Avdelningschef
Kulturförvaltningen

Bilagor

1. Motion om att bygga upp klocktornet i Hagastaden, KS 2024/691. Remisstid 2025- 02-14.
2. Remiss beträffande förslag till detaljplan för Vasastaden 1:16 mm (Norra Station) i stadsdelen Norrmalm. Dnr. 4.1/2765/2009, S-DP 2009-02013-54.
3. Rivningsdokumentation, Vasastaden 1:16, Norra station, expeditionsbyggnader och godsmagasin, Norra stationsgatan 60. Dnr. 4.4/3015/2013.